

- TSUDA, M., 1936. Untersuchungen über die japanischen Wasserinsekten. I. Kitagamiidae, eine neue Familie der Trichopteren. — *Annot. Zool. Jap.* 15: 394—399.
- ULMER, G., 1951. Köcherfliegen (Trichopteren) von den Sunda-Inseln (Teil I.). — *Arch. Hydrobiol. Suppl.* 19: 1—528.
- , 1955. Do., Teil II. — *L.c.* 21: 408—608.
- WIGGINS, G. B., 1969. Contributions to the Biology of the Asian Caddisfly Family Limnocoenopodidae (Trichoptera). — *Life Sci. Contr. R. Ontario Mus.* 74: 1—29.

Soorten en variëteiten van Bladwespen, nieuw voor de Nederlandse fauna (Hymenoptera, Symphyta)

door

J. TEUNISSEN

Daar ik mij op het ogenblik nogal interesseer voor bladwespen, kwam bij mij de gedachte op, eens te kijken of er in onze collectie nog nieuwe soorten voor Nederland zouden zitten. Hier deed zich een moeilijkheid voor. Want een vijftiental jaren had ik niets meer aan de collectie gedaan en ook de literatuur had ik niet meer bijgehouden, zodat ik niet wist welke soorten er tot nu toe voor de fauna vermeld waren. Dit tekort is nu aangevuld met hulp van Dr. S. J. VAN OOSTSTROOM. Hij heeft mij informatie gegeven over alle soorten die ooit als nieuw voor de fauna vermeld waren. Voor deze hulp wil ik hem hierbij bijzonder dank zeggen. Ik heb alle soorten die niet in deze gegevens voorkwamen maar wel in onze collectie en trouwens nog vele andere exemplaren ook, ter controle opnieuw gedetermineerd met de handboeken van ENSLIN en BENSON, met onderstaand resultaat.

De collectie waarin zich deze exemplaren bevinden, wordt bewaard ten huize van H. G. M. TEUNISSEN, Julianastraat 13, Berghem (N.Br.).

Aglaostigma langei (Kon.), nieuw voor de fauna. ♀ Best, 10.VI.1969; ♀ Oirschot, 6.VI.1969. De soort lijkt door grootte en plompheid op een *Tentbredopsis* met rood achterlijfsmidden, bv. *T. frisei*. Bij determinatie blijkt het echter een *Rhogogaster* te zijn (*Aglaostigma* bij BENSON). Zonder moeite komt men dan op *langei* Kon. waarmee de beschrijving goed overeenkomt. ENSLIN zegt trouwens dat men ze op het eerste gezicht voor een *Tentbredopsis* zal houden.

Allantus cingillum (Kl.), nieuw voor de fauna. ♀ St. Pietersberg, 11.VI.1942. Van dit exemplaar zijn kop en achterlijf verdwenen door de museumkever. Ik houd de oorspronkelijke determinatie toch voor juist, aangezien de *Allantus*-soorten gemakkelijk te determineren zijn. Bovendien klopt de kleur van de nog aanwezige poten met de beschrijving.

Allantus coryli Stütt, nieuw voor de fauna. ♂ den Dolder, juli 1942 (leg. VERHOEFF). Bij determinatie met de lijst van BENSON ontstond twijfel of het exemplaar *A. coryli* of *A. basalis* Kl. zou zijn, n.l. of het wel of niet een verbrede kop had achter de ogen. Want de kop is achter de ogen iets misvormd, zodat de ene kant een verbrede en de andere kant een verengde vorm heeft. Ook de bruine kleur der tibiën (die bij *basalis* zwart behoren te zijn) kan voorkomen bij *basalis* var. *caledonicus* Bens. Een andere determinatielijst geeft echter als kenmerk voor *coryli* Stütt een duidelijk bestipeld schildje, en dat is aanwezig.

Amauronematus amplus Kon., nieuw voor de fauna. ♀ Venlo, 10.IV.1942. Zat onder de naam *humeralis* in de verzameling. *A. humeralis* heeft echter van boven gezien een brede zaagschede en bij dit exemplaar was die smal en verengd. Met BENSON komt men vlot uit. Beschrijving klopt voortreffelijk. Habitus is gelijk aan die van een aanwezig Fins exemplaar.

Aprosthemata melanura (Kl.), nieuw voor de fauna. ♀ Mechelen (L.), 5.VIII.1937. De soorten van dit genus zijn lastig te determineren. Het exemplaar zat als *tarda* Kl. in de verzameling. Scheiding tussen de beide soorten wordt in de determinatielijst van ENSLIN gemaakt door afgeknotte of iets concave clypeus, en dat kleine verschil is moeilijk te beoordelen zonder vergelijkingsmateriaal. Een verbindingslijn tussen ocellen en ogen, waardoor voor- en achterkop van elkaar gescheiden worden, kenteken voor *tarda*, ontbreekt. CONDE deelt in zijn determinatielijst de soorten *tarda* en *melanura* in twee verschillende groepen in, die hierdoor verschillen, dat bij de *tarda*-groep het 3e sprietlid (er zijn er maar drie) kleiner is dan de breedte van de kop tussen de ogen ter hoogte van de voorste ocel, en bij de *melanura*-groep is het 3e sprietlid $\frac{1}{6}$ langer. De verhouding 3e sprietlid: kopbreedte bedraagt bij ons exemplaar 33 : 29. Dit komt dus ook met *melanura* overeen.

Cimbex femoratus (L.), var. *unicolor* Ensl. ♂ Exaeten, VIII.1896 (leg. WASSMANN). Dit is de varieteit met geheel rood achterlijf. Nieuw voor de fauna.

Dolerus possilensis Cam. Nieuw voor de fauna. ♀ Tilburg, maart 1944 (leg. A. ADRIAANSSE). Dit exemplaar zat onder de naam *D. nitens* Zadd. in de collectie, naast een echte *nitens*. Het was gemakkelijk hiervan te onderscheiden door de anders gevormde beharing op de mesopleuren, als men beide naast elkaar ziet.

Loderus genucinctus (Zadd.) Nieuw voor de fauna. ♂ Bemelen 6.IV.1939. Is goed kenbaar aan het ontbreken van lichte huidachtige vlekken op het achterlijf en de zwarte poten. Het ♂ was bij ENSLIN onbekend, maar is later in Kamtchatka gevonden.

Macrophya teutona (Pz.) Nieuw voor de fauna. ♀ Babberich, 14.VI.1941 (leg. BENNO) Gemakkelijk te determineren.

Monophadnus spinolai (Kl.), var. *bipartitus* Lep. Soort en var. nieuw voor de fauna. ♀ Gulpen (Dolsberg), 12.VII.1938. Zonder meer kenbaar aan het gehele gele achterlijf. Het exemplaar behoort tot de varieteit *bipartitus* Lep. wegens de gele mesopleuren en donker mesosternum.

Nematinus bilineatus (Kl.), var. *luteiformis* Ensl. Nieuw voor de fauna. ♀ Tilburg, 10.VI.1942.

Pachynematus clitellatus (Lep.) var. *tresignatus* Först. Nieuw voor de fauna. ♀ Venlo, 22.IV.1942 en ♀ Herpen, 33.V.1937.

Pachynematus imperfectus (Zadd.) Nieuw voor de fauna. ♀ Schayck, 15.IV.1944. Door de gelijke lengte van achtertars en scheen komt men bij BENSON aanstonds bij *imperfectus* uit. Lengte van cenci klopt ook goed. Bij ENSLIN is het een lange weg; men komt dan uit op het gegeven: antennelid 3 = 6 en korter dan 4; ongeveer 19 : 25 bij dit exemplaar. Dit klopt dus ook.

Perineura rubi (Pz.). Nieuw voor de fauna. ♂ Stein, 8.V.1944; in de collectie VAN OOSTSTROOM bevinden zich nog twee ♂ ♂ van deze soort: Cadier, 28.V.1966 en Elsloo-Lbg., 16.V.1967 (beide leg. B. VAN AARTSEN). Dit genus bevat slechts

één Europese soort. Het genus behoort tot de tribus Tenthredinini en heeft een afwijkende lancetvormige cel.

Pristiphora denudata Kon. Nieuw voor de fauna. ♀ Haaren, 25.VI.1937, ♀ Tilburg, 11.VII.1942. Deze soort verschilt alleen door het gele achterlijf met zwart eerste tergiet van *pallidiventris* Fall., die zwart gevlekt is op elk tergiet. Structureel verschillen beide soorten niet van elkaar, zegt BENSON in zijn handboek.

Pristiphora saxeseni (Htg.). Nieuw voor de fauna. ♀ Schayck, 29.VI. 1950. Een van de soorten met zijdelings samengedrukt achterlijf. Meteen kenbaar aan de tot een zuiver vierkant afgeknotte zaagschede.

Profenusa wuestnei (Kon.). Nieuw voor de fauna. ♀ Baarlo, 23.V.1950. Verschilt meteen van de soort *P. pygmaea* Kl. door de veel donkerder vleugels en de langere sprietleden.

Rhogogaster genistae Bens. Nieuw voor de fauna. ♀ Herpen, 23.V.1937; ♀ Venlo, 2.VI.1942; ♂ Venlo, 4.VI.1937. Deze exemplaren zaten onder de naam *R. picta* Kl. in de verzameling. Ze waren van deze soort gemakkelijk af te scheiden door de over de gehele lengte zwart gestreepte achterschienen. Ze zal wel in meer collecties voorkomen onder de naam *R. picta* Kl.

Rhogogaster chlorosoma Bens. Geen nieuwe soort voor de fauna, maar een nieuwe naam voor *R. scalaris* Ths. nec Kl. Ik vermeld deze soort omdat ze in onze collectie voorkwam onder de naam *R. viridis* forma *scalaris*. Ik weet niet meer van wie deze combinatie is. Het aanwezige aantal exemplaren was over de stamvorm en de variëteit verdeeld in gelijk aantal volgens kleur. Met determinatie met het handboek van BENSON bleken maar enkele exemplaren tot *scalaris* = *chlorosoma* te behoren. Deze waren goed te herkennen aan de tarsae pulvilli van de basitarsis, maar het verschil in kleur op het achterlijf bleek tot foutieve determinatie te hebben geleid.

Sciapterix consobrina (Kl.). Nieuw voor de fauna. ♀ Babberich, 11.IV.1942 (BENNO leg.); ♀ Stein, 18.IV.1945 en 14.IV.1949; ♂ Stein, 13.IV.1945 en 18 en 22.IV.1944 (VAN GEYN leg.). Zonder moeite te herkennen.

Tenthredo zona Kl. Nieuw voor de fauna. ♀ Beek (Geld.), 3.V.1946. Deze soort lijkt precies op *T. zonula* Kl. Het verschil is dat de kop van *zona* bovenop krachtig bestippeld is en die van *zonula* glad.

Toen ik bij de heer VAN OOSTSTROOM op bezoek was, heb ik met hem samen de *Empria*-soorten uit onze collectie bekeken. Er bleken ook hier twee nieuwe soorten voor de Nederlandse fauna in te zitten. Zij zullen in een publikatie van de heer VAN OOSTSTROOM vermeld worden.

Summary

The author mentions 17 species and 3 varieties, new to the fauna of the Netherlands, all belonging to the Hymenoptera, suborder Symphyta.

Best (N.Br.), Hoofdstraat 31.